

Lahti: Ikäihmisten paikat ja asumisen tarpeet

1. Esittely ja tavoitteet

Hankkeella haluttiin selvittää paikkatietoaineistojen avulla miten ja missä Lahden ikääntyneet ja ikääntyvät asuvat. Asumismuotoa ja asumisen esteettömyyttä sekä ikääntyneiden palveluverkkoa tarkasteltiin paikkatietopohjaisesti ja sitä peilattiin ikääntyneiden asumiseen. Tämän avulla luotiin malli seurantaan ja tulevaisuuden tarpeiden arvioimiseen. Myös ikääntyneiden ja ikääntyvien halukkuutta omaehtoiseen varautumiseen kartoitettiin ja tutkittiin, millaista tukea he kokevat tarvitsevansa varautumisen tueksi.

Selvitys toimii pohjana kaupungin asuntopoliittisten linjausten määrittelyssä ja yleis- ja asemakaavasuunnittelun sekä palveluverkkosuunnittelun tukena. Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää myös hyvinvointisuunnitelman valmistelussa, ikäystävällisen asumisen kehittämisessä sekä asukkaiden omaan ikääntymiseen varautumisen tukemisessa. Hankkeen aikana vahvistettiin lisäksi ikääntyneiden asumiseen liittyvien toimijoiden välistä yhteistyötä.

2. Toteutus ja tulokset

Hankkeessa tehtiin kartta-analyysit ja Maptionnaire-kysely yli 55-vuotiaille. Kyselyssä selvitettiin ikääntyneiden lahtelaisten toiveita koskien asumista, ikääntymiseen varautumista sekä sitä, millaista tukea ikääntyneet kokevat tarvitsevansa varautumisensa tueksi. Kartta-analyysissa tunnistettiin missä ja millaisissa rakennuksissa ikääntyneet asuvat, kaupungin korkeuseroja ja yleisten alueiden penkkien määrää sekä palveluiden saavutettavuutta. Hankkeessa syntyneen aineiston perusteella analysoitiin ikääntyneiden asumista.

Ikääntyneiden asuminen ja varautuminen Lahdessa

Aineiston mukaan suurin osa yli 55-vuotiaista asuu kotona ja yli puolet kyselyyn vastanneista aikoi asua kotonaan niin pitkään kuin mahdollista. Suurin osa vastanneista asui omistusasunnossa ja kerrostalossa. Suurimpana esteenä nykyisessä asunnossa asumiseen ikääntyessä koettiin asunnon esteettömyys ja rakennuksen raskaat hoitotyöt. Osalle vastaajista nykyisen asunnon asumiskustannukset olivat liian suuret ja osa vastaajista ilmoitti, ettei heillä ole varaa remontoida asuntoaan ikääntyneen tarpeille sopivaksi. Asunnon esteettömyyden lisäksi avoimissa vastauksissa nousi esille asuinrakennuksen esteettömyys. Aineiston mukaan asunto voi olla esteetön, mutta asuinrakennus tai esimerkiksi sen pesutupa ei ole.

Palvelut

Lahdessa erilaiset palvelut (terveysasemat, päivittäistavarakaupat ja valtion virastot) sijaitsevat hyvien joukkoliikennereittien varrella ja reitit ovat melko kattavia. Aineistoista tulee esille kuitenkin, etteivät kaikkien ikääntyneiden asuinpaikat ole aivan joukkoliikenteen reittien läheisyydessä. Lahden alueella kulkee lisäksi joustavampaa palveluliikennettä. Niiden reittejä ajetaan pienemmällä ja esteettömällä kalustolla. Palveluliikenteen aikataulut ovat väljiä ja asiakas voidaan hakea tarpeen vaatiessa myös ennalta sovitusta osoitteesta. Tulosten mukaan palvelujen siirtyminen digitaalisiksi luo omat haasteensa ikääntyneille.

3. Kokemukset ja tulosten hyödyntäminen

Hankkeessa toteutetut kartta-analyysit edistävät ikäystävällistä kaupunkisuunnittelua ja niitä voidaan hyödyntää yleis- ja asemakaavatyössä, asuntopoliitikassa sekä palveluverkkosuunnittelussa. Tuloksia on mahdollista hyödyntää myös katu- ja puistosuunnittelussa sekä katujen kunnossapidossa. Hankkeen aikana

kaupungin eri toimijoiden tietoisuus aihepiiristä on parantunut ja laaditut karttatarkastelut ovat hyödynnettävissä kaupungin toiminnassa laajalti.

Osa hankkeen aikana toteutumattomista tarkasteluista on suunniteltu toteutettavaksi myöhemmin. Karttatarkastelujen toteutuksen haasteena on tietojen hajanaisuus ja vaikea ylläpidettävyys, kun automatiikkaan perustuvia ratkaisuja ei ole olemassa. Lopulliset karttatasot on tallennettu Lahden kaupungin karttaohjelmaan Locus Cloudiin, joka mahdollistaa erilaisten kartta-aineistojen päällekkäisen tarkastelun ja analysoinnin. Osa aineistosta on saatavilla vain kaupungin sisäisessä karttapalvelussa. Keskeinen haaste oli henkilöstöressurssien puute, mutta puutetta helpotti korkeakouluharjoittelijan työskentely datan keräämisessä ja raportin laadinnassa. Pandemia vaikeutti tiedonkeruuta ja osallistamista, siksi aineisto piti hankkia sähköisellä kyselylomakkeella.

Lisätietoja antaa: Asuntoasiankoordinaattori Helene Vanninen, p. 044 482 0862 tai [helene.vanninen\(at\)lahti.fi](mailto:helene.vanninen@lahti.fi)

[Raportti kartta-analyyseista ja kyselyn tuloksista Lahden kaupungin nettisivuilla](#)